

MIMO (361) *praep i av*

praep (324), *av* (37).

mimo (356), **nimo** (5) [*tylko praep*]; *nimo KłosAlg* A4, *RejJóz* E, *PaprUp* F3v; *mimo* : *nimo LibLeg* (2:1; 11/161v), *MurzNT* (5:1; *Luc* 18/14).

o jasne.

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI – XVIII w.*

I. Przyimek cum A (323) :

1. *Wskazuje miejsce, przedmiot, osobę itd. mijane w drodze, położone w bezpośredniej bliskości: obok, koło czego; praeter Cn (98) : OpecŻyw [61v], 143; OpecŻywSandR nlb 5; gdyż [Palemon] czału iednego winenm opity łzedł mimo Xenocratełow dom odtworzony BielŻyw 100, 57, 73; MiechGlab 6; LibLeg 10/71v; RejPs 63v; LibMal 1551/158v; LubPs S3v, dd; RejWiz 112; RejFig Bb8v, Cc2v [2 r.]; RejZwierz 25, 27, 120v; BielKron 329; Istula praeterluit Warsoviam, Wisła ciecze mimo Warfzawę Mącz 200a, 180d, 199d [2 r.], 209c, d [2 r.] 222b (11); RejAp 12v; GórnDworz T6; RejPos 68, 126v, 325; HistLan Cv; Iechał po kilku dni onże człowiek mimo ono mieyfce RejZwierc 101, 89v, 153v, [238]; BielSpr 69; SkarŻyw 92, 444, 529; KochFr 116.*

W charakterystycznych połączeniach: mimo [kogo, co] bieżec (4), (prze)chodziec (przechodzący) (4), ciec (ciekący) (8), isć (idący) (29), jechać (8), pojsć (3).

Z drugim przyimkiem „o” [tylko w wyrazie „oń”] (13): OpecŻyw 145v; LubPs T5v; powiedziano mu/ że Iezus Názaráńki mimo oń idzie [quod Iesus Nazarenus transiret mimo idzie WujNT] Leop Luc 18/37, Luc 18/36; RejFig Aa8; RejZwierz 23v, 33v [2 r.]; BibRadz I 10d marg, Ps 88/42; RejPos 66v, 324v, 349v.

W przeciwstawieniu: »rozważać i w pamięć wbić ... puszczac głos mimo uszy« (1): iákobyś to [radę poćiwq] łobie y rozważał y w pamięć wbił/ á nie pułżezał dármo głófu mimo wśzy iáko od trąby álbo od furmy/ w ktorey słow áni textu żadnego nie máłz. RejZwierc 90v.

Zwroty: »lekce, lekkomyślnie) puszczac (a. puścić) [kogo, co] mimo się (precz)« = opuszczac, nie dbac, lekceważyc; devorare, negligere Mącz [szyk zmienny] (26): Kto łzczęście pułzcza nimo się Prawie ten iuż niedba o się RejJóz E; Leop *A3v; BielKron [332]; Mącz 188a, 316c, 507d; OrzQuin Y4v; GórnDworz D5, K8v, M4, L13v; KochMon 33; WujJud 18; CzechRozm 145v; Oczko 1v [2 r.]; StryjKron 707; Iákubie złoty/ Pułczay mimo łye wśzytki tákowé kłopoty. PudłFr 42; PaprUp F3v; ActReg 85, 163; GrochKal 13; To tedy/ y inśzych rzeczy wiele/ które krótkości folguiac mimo się pułczam OrzJan 84, 14, 23; JanNKar A3v.

»puścić (a. puszczac) [co] mimo się« = odpuścić, wybaczyć (7): Diar 49, 64; OrzQuin N4v; GórnDworz Ff7; ActReg 173; CiekPotr 89; prośzę wniżenie [...] ábyś mi to W. M. wśzytko condonuiac y mimo się puściwśzy/ pod łkrzydła łwe [...] vkorzonego przyiac raczył CzahTr A2.

»mimo uszy lecieć« = brzmiec, dźwięzczeć nie będąc brany pod uwagę (1): iż cokolwiek łmącznego przeczćiśz álbo wśłyżyśz/ niechże to nie będzie v ciebie iáko miedziánym brzękiem/ ktory tylko iż mimo wśzy leci RejZwierc 15v.

»puszczac głos mimo uszy« = nie słuchać, lekceważyc (1): RejZwierc 90v cf W przeciwstawieniu.

Wyrażenie przyimkowe: »mimo uszy« [w tym: komu (2)] = jest komuś obojętne, nie słucha, lekceważy (3): *RejWiz* 68; *Mów mu thy co chcełz iemu [szalonemu] mimo wśzy. RejZwierc* 215; *KochPieś* 3.

2. Wskazuje osobę lub fakt, które powinny być uwzględnione, lecz zostały pominięte albo zagrożone pominięciem (78) :

a. Pomijając, bez uwzględnienia (czasem z odcieniem lekceważenia) (29) : *LibLeg* 11/41v; *KromRozm II* b4, x2v; *KromRozm III* C5v, G6v, I7v, O5v, P2v; *OrzList* g4v; *Mącz* 487a; ośleń ná tę Exekucyą idziemy: nákoniec/ mimo przodek iéy godząc *OrzQuin* C, G, O3v; *RejPos* 44; Tenże [Bóg] nam/ mimo znáiomfzé łáśiády [...] Przywiódł był Królá z dálekiéy kráiny *KochPieś* 40 [*idem*] *KochWr* 16; *Phil* Q; *SarnStat* 15.

Szereg: »mimo a(l)bo opuściwszy« (2): *Hoc honore me multis posthabitis affecistis, Tęście cześć*) mimo ynŕze álbo opuściwŕzy ynŕzych wiele wyrządźili. *Mącz* 315a; *WujNT* 524 *marg*.

Wyrażenia przyimkowe: »mimo pozwolenie (a. przyzwolenie) [czyje]« = bez zgody (2): nie ma [...] [*stan rycerski*] ruszać się gdzie okrom osoby pańskiej też na największą potrzebą [!] mimo pozwolenie swe dobrowolne *Diar* 82; *SarnStat* 638.

»mimo wiadomość [czyj]« = bez wiedzy (4): *KromRozm III* K2, K4; *ActReg* 104; *Stephan Król* [...] przyrzékamy [...] nigdy nie nie ftánowić/ áni przed fię brác około Małżeńftw náłzych/ mimo wiadomość y przyzwolenie Rad Koronnych oboygá narodn. *SarnStat* 638.

α. Na niekorzyść, z krzywdą (4) : iż on chleb święty [!] [...] Káplanom nádány/ mimo poczciwe á vbogie Małzonki/ y dziatki ich/ ná płotę fye po wielkiey częśći obraca. *OrzRozm* H3v; co niepodobna żeby Nothus kiedy dziedziczyć miał mimo tego który ieft s práwego Małżeńftwá práwym dziedzice^m *MycPrz* II B; *SarnStat* 1030.

Z drugim przyimkiem „o” (1): iefli ten ieft *fur et latro*, który w Wiśni mimo oń [*Krowickiego*] Plebanem ieft? *OrzList* d4v.

b. Wbrew, przeciw, niezgodnie z czym (49) : iako mimo twe obietnice/ nędznie fá vdřęczeni fludzy twogi *RejPs* 133v; *ZapWar* 1545 nr 2646; *KromRozm I* Fv; *KromRozm II* f4v, 14, o3, t2, x; *KromRozm III* Mv; *Diar* 46 [2 r.]; *DiarDop* 111; *UstPraw* K2; *WujJudConf* 145; *NiemObr* 7, 14, 134, 153; *GórnRozm* D3v; *ActReg* 31, 120, 124; ábyście vpátrowáli ty ktorzy czynią rozruchy y pogorŕzenia mimo náukę [*praeter doctrinam*] ktoreyeście fię wy náuczylí *WujNT Rom* 16/17; choćby y my/ ábo ániól z niebá przepowiedał wam mimo to cołmy wam przepowiedáli [*praeterquam quod evangelizavimus vobis*]/ niech będzie przekłęctwem. *WujNT Gal* 1/8, *Gal* 1/9, *Hebr* 11/11, a. 520, 652 [3 r.]; A iefliby który młódzieniec ze wśi mimo to fkazanie [*praeter istud decretum JanStat* 1082] wćiekáiący był náležion w miáftách/ [...] tedy Pánu [...] ma bydź wrócon *SarnStat* 200, 103, 319, 390, 542, 612 (8); kácerftwá y odŕzczepieńftwá mimo iednę religią Kátholicką zwáli Bálwanámi. *PowodPr* 28, 28, 39, 60, 68.

Szereg: »mimo (to) albo przeciw temu« (2): Powyedźyał pan Kryftus/ [...] A mimo álbo przeciw temu Apoštołowye wftáwili y przykazáli *KromRozm II* x2, t3v.

Wyrażenie przyimkowe: »mimo wola [czyj]« = *wbrew woli* (4): *KromRozm III* P8; *WujJudConf* 65, 67; wŕzedŕzy w lás álbo w gay cudzy/ mimo wola páńfká [*praeter domini voluntatem JanStat* 1111] dęby y drzewá wyrębiają lepszé *SarnStat* 668.

3. *Z odcieniem przyzwolenia: pomimo, chociaż* (12) : *LibLeg*; 11/161v; mimo wżyfłki cuda które czynił/ niegodnem go aby był Mełzjałzem rozumeli *MurzNT* 48v.

Wyrażenia przyimkowe: »mimo to« = *nihilominus, non minus BartBydg* (4): *BartBydg* 246b; *CzechRozm* 215; bo choć Królowie Sochaczowłki obyczay chćieli zniěść, tedy przedię mimo to płować pozwów Sędziowie dopułczaią z ledą przyczyny. *SarnStat* 1280, 847.

»mimo to wszy(s)tko, mimo wszystko« (5:1): *LubPs* bb3; Veruntamen, A wżákże mimo to wżifłtko. *Mącz* [489]b; iż iefli białęgłowy fą pochopnieyſze/ y fłkonnieyſze ku grzechowi/ [...] niż mełzczyzni/ á przedię mimo to wżyfłtko/ więcey fie ftrzymywaiaą od złęgo *GórnDworz* Aa2v; *RejPos* 51; *KochCz* A4v; *OrzJan* 70.

4. *Oprócz, poza; praeter Cn* (92) :

a. *Z wyjątkiem; extra, praeter JanStat, praeterquam Cn* (30) : *ZapWar* 1548 nr 2668; Sumnienie powieda iż mymo boga wżytko nieczemnoſcz. *RejKup* Kv; *MurzNT* 38v; *GroicPorz* ee3; *OrzList* d4; *LeszczRzecz* A5v; trudno mamy tho náleść mimo náłzę Polłkę/ áby gdzie zwierzchni Pan *pro meo et tuo* zniewolony Sądem był. *OrzRozm* T3v, A3v, N3; *GrzegRóżn* C2v, K3v; *Mącz* 488c; *OrzQuin* D, S2, T3, V2, V4 [2 r.] (8); áby żaden mimo Mácieia Wirzbięte tych kłiążek do lat dziełiaći nie drukował *GórnDworz kt*, I3v, L8v, M5; *SarnStat* 22, 43, 267, 954, [994].

Z drugim przyimkiem „o” (1): náłżęgo miłóściwé⁸⁰ pana więcyi niegniewaiemy [...] do kogo infżęgo mimo oń wzdychanięm i vciekanięm *MurzNT* 28v.

b. *Nie licząc, w dodatku* (54) : *MetrKor* 46/47v; mimo wielé infzych rzeczy/ tę włáłność prawie wżyfłtkich náłżęgo czału fałżywych prorokow pamiętaimy *MurzNT* 108v; *KromRozm III* I2, N; Skotnicki mimo ftrách/ ktorym go dobrze było nákarmiono/ iefzczę fie długo włthydzić muiał *GórnDworz* S8 [*idem WerGość* 250], C7, D2v, E2v, M6, N3v (15); *GrzegŚm* 41; *KuczbKat* 15; *WerGość* 250; *OrzJan* 126; Ale mimo te świádectwá/ dowieść tego mozem y z láłmęgo textu. *WujNT* s. 403, *przedm* 2; *JanNKar* Dv, E2 [2 r.]; *PowodPr* 71; *SzarzRytLeśn ktv*.

Wyrażenie przyimkowe: »mimo to (jeszcze)« = *ponadto, poza tym* (23): Pobierze skarby i złoto, Posiędzie ziemię mimoto. *BierRozm* 10; *KromRozm III* P5; *GroicPorz* c2, y4; *BibRadz I* *5v; *GórnDworz* B5, E, E2, E7, Bb5 (11); *WujJud* 2; Mimo to wiedz/ iż gdzie ktore słowo/ álbo wirfz/ rozno tłumáczę [...] tłumáczę/ tedy tákowá niezgodę po ftronach znáczyliłmy. *BudBib* b4; *ActReg* 64, 171; *OrzJan* 108; Mimo to iefzczę [*Insuper JanStat* 219]/ przerzeczony Rector/ żaki y Studenty fwe *in caufis criminalibus* mnieyſzych/ [...] ma moc fądzić *SarnStat* 203, 627.

»mimo to wszystko« (1): Ale mimo to wżyfłtko/ potrzebá temu kto ma być trefny/ áby miał przyrodzenie/ y obyczáie po temu *GórnDworz* S3.

c. *Poza obrębem, zasięgiem, zakresie* (8) : *GrzegRóżn* Kv, L [2 r.]; żaden obywatel mimo Rzeczpóspolitą [*extra rempublicam*] niemoże dobrze żyć/ áni wrzędowi fwe mu ábo powinności fwey dofyć czynić. *ModrzBaz* 3; iefłize fię fędziemu mimo ożáłowanie y odpory [*praeter partium proposita et responsa*]/ godzi zkąd inąd prawdy dochodzić. *ModrzBaz* 89v, 3; *KochFr* 78; *SarnStat* 726.

5. *Ponad, więcej niż; praeter Mącz* (32) : Nimo ty wżyfłtki/ Dziełiatek liczba/ iefłth nazacnieyſza *KłosAlg* A4; *MurzHist* Rv; Powiedámci wám/ że tento s fłąpił do domu fwoiego wřprawiedliwiony (*marg*) nimo onęgo (–) niłzli on [*quam enim ille (marg) ab illo* (–); więcey niżli on *WujNT*] *MurzNT*

Luc 18/14; *Mącz* 217d, 236b, 319b [2 r.], 488c, 504a; *GórnDworz* H5; *RejPos* 167v; *KuczKat* 40; *RejZwierc* 145v; *BudBib Esth* 4/12; *CzechRozm* 166v; iáko Olgerd y Kieyftut zówždy lię łzczerze y vprzeymie áż do łmierci mimo inłzych Brátow miłowáli/ ták też y Synowie ich Jágeło z Witołtem *StryjKron* 462; *KochCzJan* A3; *OrzJan* 53; *JanNKar* A3, Bv; Włzákże mimo Doktory [*ultra eosdem doctores JanStat* 197]/ kótrzy íą w Kápitułach z łynów łzlácheckich/ łkázuiemy/ áby byli téż przypułczeni Doktorowie z prołtęgo rodzáiú *SarnStat* 180; [*idem* 197, 923], 197, 703, 923, 1196, 1204.

W formule sądowej (5): GDyż tu.N. obzáłowány przed Sądem o zámordowánie tego.N. przywołány po pierwłze/ po wtore/ po trzećie/ po czwarte mimo práwo/ niełtánął *GroicPorz* n2 [cf przywoła meżoboyce ... v ciálá trzeći raz y czwarty nád práwo v Sądu *GroicPorz* nv], 13, nv [2 r.], o2.

Szereg: »mimo i nad« (1): vpátrowác mamy/ iedne⁸⁰/ łámego/ naywyłżzego Bogá: mimo ktorego/ y nád ktorego/ inłzego żadnego nie máłz. *NiemObr* 111.

6. Przed; wcześniej niż; prae *Mącz* (11) : *OpecŻyw* 85v; mozem rozumiéc/ ze ich [doktorów] mimo inłze Heród o miełce narodzenia Mełzjáłzowego pytał. *MurzNT* 173v *margin*; A yemu mimo ine/ yáko gołpodarzowi bráciyá kazał potwirdzáć. *KromRozm III* M7v, P6v; Prae [...] significat ante, Przed/ dla/ mimo/ od. Ut prae cunctis, Przed włziłtkiemí álbo mimo włziłtki yne. *Mącz* 316c, 322a; *CzechRozm* 162.

a. Prawdopodobnie wskazuje osobę porównywaną: wobec, w porównaniu z; prae *Mącz*, *Cn* (3) : *Neminem prae se putare*, Włziłtki mimo fię wzgárdzáć/ nie wázić łobie nikogo ni zacz. *Mącz* 333a, 96a, 442d.

II. Przyimek cum G: bez uwzględnienia, pomijając (1) : czemuby táką władzá/ y zwierzchność Piotrowę [...] ná Biłkupá Rzymłkiego/ mimo włzytkich inłzych przenołł. *NiemObr* 29. [W pozostałych zabytkach formy niepewne: G lub A ujednolicono według niewątpliwych A w tych samych utworach. Pozostały następujące jednostkowe przykłady, które można rozumiec jako G lub A: *OpecŻywSandR* nlb 5, *RejKup* Kv, *HistLan* Cv, *BielSpr* 69, *MycPrz* II B, *StryjKron* 462, *Phil* Q. Zostały one umieszczone w grupie I.]

III. Przysłówek (37) :

1. Miejsca: tuż obok, blisko; często w funkcji zbliżonej do przedrostka, a to w tłumaczeniach prefiksalnych czasowników i rzeczowników łacińskich [to tym: w słownikach (16)] (36) : *Praetervolo*, *Mimo lece*/ *miyam*. *Mącz* 506a, 180d, 200a, 477d; *Vorüber íchiffen*. *Mimo płinąc*. *Praeternavigare*. *Calag* 550b; *Praeterferor* – *Mimo iełtem niełion*. *Calep* 842a; *Praeteruectio* – *Mimowiezenie*. *Calep* 843a, 842a, 842b [4 r.], 843a, 845a, 855b.

Zwroty: »iść, chodzić, chodzący (a. przechadzający), idący mimo« = *przechodzić, mijać* [szyk zmienny] (10:2:3:3): *zmiía*/ to iełt idzie mimo *MurzOrt* B3; meżowie ci kthorzy íłli mimo drogá [*viri transeuntes*] *Leop* 3.Reg 13/25, *Ioann* 9/1, k. ZZ; *RejZwierz* 115v; *OrzQuin* 13v; A mimo chodzący [*praetereuntes*] bluznili go *BudNT Matth* 27/39; *Calag* 550b; *LatHar* 700, 712, 713; A mimo idąc [*cum praeteriret*]/ vyrzał Lewiego *WujNT Mar* 2/14, *Matth* 27/39, *Mar* 11/20, 15/21, 29, *Luc* 18/37, *Ioann* 9/1.

»puścić mimo« = *opuścić* (1): pułzczyć mimo Geometrę/ Gwiazdarczá/ Hiftoryká/ Poetę/ y inſze vczonych ludzi potomłtwo *GostGospSieb* +2v.

a. *Z bezpośrednim zetknięciem; tu o oblewaniu, podmywaniu przez fale* (2) : Alluo, Podćiekam/ ciekę mimo. *Mqcz* 199d; *Vmbfliessen*. Ciec/ mimo obchodzić. *Circumfluere*. *Alluere*. *Calag* 517b.

2. *Naprzód, w przed* (1) : *Supercurro* [...] Gall. *Courim et aller deuant*. Ital. *Correre et andar ananti* [...] *Mimobieżę*. *Calep* 1031a.

Cf **IMO**

MK